

УДК 343.1

Валерій Васильович СОКУРЕНКО,

*доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України,
начальник ГУНП в Харківській області;*

 <https://orcid.org/0000-0001-8923-5639>

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Зміни кримінального процесуального законодавства, викликані нагальною необхідністю у реформуванні кримінального процесу, неухильно впливають на трансформацію та розвиток криміналістичних положень. Удосконалення чинного кримінального процесуального законодавства вимагає від науковців розробки та вдосконалення ефективних тактичних рекомендацій у галузі криміналістичної тактики й техніки.

Життя постійно кидає виклики як кожному з нас, так і правоохоронній системі взагалі. Злочинна діяльність розвивається значними темпами. Як удосконалюються старі прийоми вчинення злочинів, так і використовуються нові, витончені способи їх приховування. Це зумовлює необхідність застосування нових засобів і методів розслідування злочинів.

Так, на сьогодні одним із гострих питань є розробка тактичних прийомів проведення негласних слідчих (розшукових) дій, що є актуальним і перспективним напрямом розвитку криміналістичної тактики, адже вказані засоби мають виключно важливе значення у розслідуванні та протидії тяжким та особливо тяжким злочинам, кількість яких, на жаль, збільшується.

Актуальності набувають теоретичні та практичні питання впровадження новітніх досягнень у галузі криміналістичної техніки в діяльність із розслідування злочинів. Зокрема, це розвиток криміналістичних обліків генетичних ознак людини, впровадження технологій відеокомп'ютерного розпізнавання людини за зображенням і рентгенограми тулуба. Такі сучасні технології дозволяють сьогодні ставити на облік злочинців за широким колом ознак. Крім того, вказані технології можуть використовувати й у системах контролю аеропортів, вокзалів і стадіонів під час забезпечення їх безпеки.

Перспектива розкриття й розслідування тяжких та особливо тяжких злочинів зараз значною мірою залежить від ефективної роботи з виявлення, фіксації та вилучення слідів біологічного походження, залишених злочинцем на місці події. Тому вказані питання повинні розроблятися як теорією, так і практикою, адже сучасні можливості молекулярно-генетичних експертних досліджень просто вражають.

Підготовка всіх працівників Національної поліції, а особливо слідчих, повинна охоплювати не лише засвоєння теоретичних положень щодо прийомів і правил роботи зі слідами – джерелами ДНК, а й вироблення практичних навичок у цьому напрямі. Поліцейський, прибуваючи на місце злочину, має чітко розуміти, як саме він може забезпечити збереження таких слідів, як не забруднити обстановку своєю ДНК. Програми навчання та підвищення кваліфікації повинні постійно вдосконалюватися відповідно до сучасних досягнень науки й техніки. Тому набуває особливого значення проведення науково-практичних заходів у зв'язку з тим, що є можливість не лише дізнатися про новітні досягнення технології ДНК-аналізу від представників Експертної служби, а й обговорити проблемні питання використання результатів цих досліджень під час доказування у кримінальних провадженнях.

Важливим напрямом розвитку криміналістики є розробка криміналістичних рекомендацій із розслідування окремих видів злочинів. Вивчення сучасної злочинності вказує на те, що вона характеризується виникненням нових видів злочинів, зростанням професіоналізму сучасних злочинців, їх високою технічною оснащеністю, формуванням організованої та транснаціональної злочинності тощо. Так, зараз нагальною проблемою є підвищення ефективності протидії кіберзлочинам, кількість яких стрімко зростає. Крім того, потребують подальших наукових досліджень криміналістичні засоби та методи протидії корупційним злочинам і злочинам у сфері інтелектуальної власності.

Зазначені проблеми повинні досліджуватися та вирішуватися комплексно, із залученням як науковців, так і практиків. Найкращий результат забезпечить обговорення їх з участю представників усіх сторін процесу доказування: суду, прокуратури, адвокатури, слідчих та експертів. І це дуже важливий аспект, оскільки він надасть можливість виробити єдине бачення та єдину стратегію використання сучасних експертних технологій у боротьбі зі злочинністю.

Одержано 20.10.2019